

การพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขต
จังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
DEVELOPMENT OF OPERATIONAL EFFICIENCY OF SAVING GROUPS
FOR PRODUCTION IN PHETCHABUN PROVINCE FOR SELF-RELIANCE
FOLLOW IN PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMIC

วันรับ: 14 มิถุนายน 2562
วันแก้ไข: 16 สิงหาคม 2562
วันตอบรับ: 21 พฤศจิกายน 2562

สุพิชชา โชติกำจร^{1*} และ นิพนธ์ เพชรชะบุรี¹
Supitcha Chotikhamjorn^{1*}
and Nipon Phetcharaburanin¹

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 67000

¹Faculty of Management Science, Phetchabun Rajabhat University 67000

*Corresponding author e-mail: supitchachot@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทำการสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 11 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 282 กลุ่ม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เส้นห่อหุ้ม และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพเพื่อประเมินถึงสถานการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่ม ได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม ปัจจัยด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่ม และปัจจัยด้านสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งแนวทางที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ก็คือ คณะกรรมการกลุ่มต้องมีวิสัยทัศน์และไม่มีพฤติกรรมที่เสื่อมเสีย อีกทั้งต้องได้รับการอบรมตามโครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นต้นแบบในการบริหารงาน รวมถึงการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคและที่ใช้

ในการประกอบอาชีพในราคาถูกเพื่อลดรายจ่ายของสมาชิก ตลอดจนการจัดสวัสดิการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความต้องการของสมาชิก เช่น เงินกู้ฉุกเฉิน และเงินช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย หรือเสียชีวิต

คำสำคัญ: กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต, การพัฒนาประสิทธิภาพ, เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purposes of this research are 1) to study the operational efficiency of the saving groups for production 2) to study the factors affecting the operational efficiency of the saving groups. And 3) to study the guidelines for the development of savings groups to be strong in accordance with the sufficiency economy. The samples in this study are 282 groups of the savings group for production in Phetchabun Province. Data were collected using a questionnaire and were analyzed by using Data Envelopment Analysis (DEA) and SWOT Analysis.

The results show that most of saving groups have low operational efficiency level. In term of factors affecting the operational efficiency of the saving groups, the finding reveal that the capacity development of the savings group, structure and working process of the group executive committee and rights and duties of members of savings groups. Moreover, the approach that can improve the efficiency of the savings group for production, the finding reveal that the group committee have to vision and do not have disrespectful behavior, received training about sufficiency economy village to develop a model for management, establishment of a marketing demonstration center to sell products at cheap prices and providing various welfare to solve the needs of members such as emergency loans and financial aid in case of illness or death.

Keywords: Saving Groups for Production, Efficiency Development, Sufficiency Economic

บทนำ

การเกษตรเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย และยังเป็นอาชีพหลักของคนไทยมาโดยตลอด อีกทั้งประเทศไทยมีประชากรกว่า 13.36 ล้านคน ที่ประกอบอาชีพทำการเกษตร แต่อย่างไรก็ตาม รายได้จากภาคการเกษตรของไทยคิดเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก หากเทียบกับรายได้ของประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2560 ภาคการเกษตรของไทยมีผลผลิตในราคาคนที่คิดเป็นมูลค่า 1,337,284 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนเพียงแค่ ร้อยละ 8.65 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศหรือจีดีพี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) สะท้อนให้เห็นว่าการทำการเกษตรเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในระดับต่ำ และในที่สุดเกษตรกรเองต้องเผชิญกับปัญหาความยากจน

การออมมีความสำคัญต่อบุคคลในแง่ที่ทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิต ทำให้เป้าหมายที่กำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ เช่น การมีบ้านมีรถเป็นของตนเอง มีเงินไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว นอกจากนี้ การออมยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากประเทศจำเป็นต้องอาศัยเงินออมภายในประเทศมาใช้เป็นเงินทุนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นเงินออมภาคครัวเรือน เงินออมภาคธุรกิจ และเงินออมภาครัฐบาล และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งเป็นรากฐานและปัจจัยสำคัญที่กำหนดการลงทุนให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโต อีกทั้งยังสร้างเสถียรภาพและลดความผันผวนทางเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี เพราะถ้าการออมของประเทศอยู่ในระดับสูงก็จะทำให้การลงทุนในประเทศไม่ต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศมากนัก แม้เศรษฐกิจในประเทศจะถดถอยก็ยังสามารถพึ่งพาการออมในประเทศเองได้ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง (วโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล, 2551) แต่อย่างไรก็ตามในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าสัดส่วนการออมต่อรายได้ของครัวเรือนไทยมีค่าลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2550 ครัวเรือนไทยมีสัดส่วนการออมต่อรายได้้อยู่ร้อยละ 22.30 เทียบกับปี พ.ศ. 2560 ที่มีสัดส่วนการออมต่อรายได้เท่ากับร้อยละ 18.80 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) อีกทั้งครัวเรือนไทยยังต้องเผชิญกับปัญหาหนี้ในระบบสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2550 ครัวเรือนไทยเป็นหนี้ในระบบโดยเฉลี่ยเท่ากับ 56,744 บาทต่อครัวเรือน เทียบกับปี พ.ศ. 2560 ครัวเรือนไทยเป็นหนี้ในระบบโดยเฉลี่ยเท่ากับ 85,502 บาทต่อครัวเรือน (สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม, 2561) แสดงให้เห็นว่าครัวเรือนไทยมีสัดส่วนการออมต่อรายได้ที่ลดลง แต่ในขณะที่หนี้ในระบบของครัวเรือนกลับสูงขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการเงินทุนของประชาชน ซึ่งระบบทางการเงินทั่วไปไม่อาจตอบสนองความต้องการได้อย่างทั่วถึง

ระบบการเงินระดับฐานราก (Microfinance) เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนในชนบท โดยจะเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญให้แก่ผู้ประกอบการรายย่อยและ

คนยากจน ประเทศไทยได้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์รวมถึงสถาบันการเงินชุมชนต่างๆ หลายแห่ง โดยมีเป้าหมายให้ผู้รายได้น้อยหรือคนยากจนในชนบทได้เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ด้วย ต้นทุนที่ไม่สูงจนเกินไป เพราะคนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีรายได้น้อยจนไม่สามารถที่จะออม รวมทั้งขาดหลักทรัพย์ค้ำประกันและไม่มีรายได้ประจำ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อของสถาบันการเงินในระบบเพื่อนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพได้ แต่หากกลุ่มคนดังกล่าวสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ก็จะสามารถขยายธุรกิจขนาดเล็กของตนออกไปได้ และสามารถลดความยากจนเพิ่มรายได้ เพิ่มการออมและพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยความสามารถของตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561)

จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นพื้นที่หนึ่งที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและทำการเกษตร มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือนเท่ากับ 6,247 บาท (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์, 2560) และจากการสำรวจข้อมูลของสำนักงานคลังจังหวัดเพชรบูรณ์ในปี พ.ศ. 2561 พบว่า ประชากรกว่า 223,132 คน มีบัตรสวัสดิการของรัฐหรือบัตรคนจน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 22.40 ของประชากรทั้งจังหวัด สะท้อนให้เห็นว่าประชากรกว่าหนึ่งในห้าของจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นผู้มีรายได้น้อย และมีความต้องการเงินทุนเพื่อใช้หมุนเวียนในการประกอบอาชีพและใช้จ่ายต่างๆ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญที่จะเป็นแหล่งเงินทุนให้แก่กลุ่มคนผู้มีรายได้น้อยต่างๆ เหล่านี้ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อระยะเวลาผ่านไปกลับพบว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์บางแห่งต้องล้มเลิกกิจการไป มีบางแห่งเท่านั้นที่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ โดยในปี พ.ศ. 2555 พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีจำนวนทั้งสิ้น 962 กลุ่ม เทียบกับ ปี พ.ศ. 2556 ที่มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เท่ากับ 887 กลุ่ม (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์, 2560) ซึ่งการลดลงของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์ สะท้อนให้เห็นถึง عدمมีประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่กระจายอยู่ในชุมชนต่างๆ ที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการเงินทุนของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ ทำให้ประชาชนในบางพื้นที่ต้องเสียโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อนำเงินไปลงทุนประกอบอาชีพได้ จึงต้องพึ่งพิงเงินกู้ยืมในระบบซึ่งเสียดอกเบี้ยในอัตราที่สูงมาก จากผลการศึกษาของอารีย์ เชื้อเมืองพาน (2555) ที่ได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนเกษตรในเขตภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด พบว่า กลุ่มออมทรัพย์ในเขตภาคเหนือตอนบน ได้แก่ ธนาคราหมุ่มบ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกลุ่มเครดิตยูเนียน มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของรุจิราพร หงษ์ทอง (2558) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่มีแผนการจัดการเงินทุนที่ชัดเจน และไม่มีการนำเงินไปลงทุนดำเนินการหรือขยายกิจกรรมด้านการผลิตหรือ

การตลาด รวมถึงไม่มีการสำรวจความต้องการและแผนการพัฒนาความรู้และศักยภาพ คณะกรรมการ ตลอดจนการจัดสวัสดิการไม่ตรงตามปัญหาและความต้องการของสมาชิก ดังนั้น เพื่อให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีอยู่เดิม และที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ มีประสิทธิภาพ และมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนได้อย่างแท้จริง รวมถึงสามารถพึ่งพาตนเองและเป็นที่พึ่งพิงของคนในชุมชนในแง่ของการเป็นแหล่งเงินทุนให้แก่คนในชุมชน ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพ การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์ รวมถึงแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หากว่ากลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ดี ก็จะเป็นตัวช่วยในการแก้ไขปัญหาความยากจนในจังหวัดเพชรบูรณ์ ช่วยลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำ ในการกระจายรายได้ ส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตการวิจัย

ทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพการดำเนินงาน ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานและแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 952 กลุ่ม ที่กระจายอยู่ในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 11 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก อำเภอน้ำหนาว อำเภอเขาค้อ อำเภอเมือง อำเภอชนแดน อำเภอวังโป่ง อำเภอหนองไผ่ อำเภอ빙สามพัน อำเภอวิเชียรบุรี และอำเภอศรีเทพ ในรอบปี พ.ศ. 2561

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสม (Mixed-methods Research) ใช้การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาถึงระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

และจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ ปี พ.ศ. 2559 จำนวนทั้งสิ้น 952 กลุ่ม (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์, 2559) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของยามานะ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \quad (1)$$

โดยที่ n คือ จำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตัวอย่าง, N คือ จำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทั้งหมด และ e คือ ค่าความคลาดเคลื่อน โดยกำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05 หลังจากแทนค่าในสูตรได้จำนวน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตัวอย่างเท่ากับ 282 กลุ่ม

ทำการสุ่มตัวอย่างตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) จากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในพื้นที่อำเภอต่างๆ ของจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 11 อำเภอ ตามสัดส่วนประชากร ประกอบไปด้วย อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ 33 กลุ่ม, อำเภอชนแดน 23 กลุ่ม, อำเภอหล่มสัก 55 กลุ่ม, อำเภอหล่มเก่า 22 กลุ่ม, อำเภอวิเชียรบุรี 47 กลุ่ม, อำเภอศรีเทพ 15 กลุ่ม, อำเภอหนองไผ่ 30 กลุ่ม, อำเภอบึงสามพัน 28 กลุ่ม, อำเภอวังโป่ง 19 กลุ่ม, อำเภอเขาค้อ 7 กลุ่ม และอำเภอน้ำหนาว 3 กลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์จากตัวแทนคณะกรรมการและสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่สร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการเสนอแนะของเจ้าหน้าที่จากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ที่กำกับดูแลในส่วนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมถึงเจ้าหน้าที่จากธนาคารออมสินเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ และนักวิชาการด้านการเงิน การบัญชี และเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา

นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับคณะกรรมการและสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ต่อไป

วิธีการเก็บข้อมูล

1. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับตัวแทนคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ที่กระจายอยู่ในพื้นที่เป้าหมาย 11 อำเภอ จำนวนทั้งสิ้น 282 กลุ่ม ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการคัดเลือกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมาจำนวน 10 กลุ่ม ที่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานที่แตกต่างกัน คือ ประสิทธิภาพมาก (มีระดับคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 0.601-1.000) ประสิทธิภาพปานกลาง (มีระดับคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 0.401-0.600) และประสิทธิภาพน้อย (มีระดับคะแนนประสิทธิภาพเท่ากับ 0.000-0.400) ในแต่ละกลุ่มจะประกอบไปด้วยคณะกรรมการและสมาชิกของกลุ่มรวมกัน จำนวน 4 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 40 คน โดยใช้การประชุมแบบมีส่วนร่วม (Appreciation Influence Control) ซึ่งจะเป็นการหาแนวทางในการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเข้ามามีส่วนร่วมในกำหนดทิศทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ร่วมกันดำเนินกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ เช่น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของกลุ่มของออมทรัพย์ในปัจจุบัน การกำหนดเป้าหมายในอนาคต การกำหนดวิสัยทัศน์ และแนวทางในการพัฒนา เป็นต้น เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จะเป็นการหาค่าประสิทธิภาพทางเทคนิค (Technical Efficiency: TE) ของกลุ่มออมทรัพย์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เส้นห่อหุ้ม (Data Envelopment Analysis: DEA) โดยตัวแปรที่กำหนดไว้ในแบบจำลอง มีดังนี้ (Farrell, 1957)

ตารางที่ 1 ปัจจัยนำเข้าและผลผลิต

ปัจจัยนำเข้า (Input)	ผลผลิต (Output)
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (บาท)	ยอดเงินฝากสัจจะสะสมพิเศษ (บาท)
เงินให้สมาชิกกู้ยืม (บาท)	ยอดเงินฝากสัจจะสะสม (บาท)
จำนวนสมาชิกในกลุ่ม (คน)	เงินรายได้อื่นๆ (บาท)
เงินอุดหนุน (บาท)	

แบบจำลองสามารถแสดงได้ ดังนี้

$$\text{Max}_{\theta, \lambda} \theta \quad (2)$$

$$\text{Subject to } \sum_{j=1}^J \lambda_j y_{mj} - \theta y_{mi} \geq 0 \text{ โดยที่ } m = 1, 2, \dots, M \quad (3)$$

$$X_{ni} - \sum_{j=1}^J \lambda_j X_{mj} \geq 0 \text{ โดยที่ } n = 1, 2, \dots, n \quad (4)$$

$$\sum_{j=1}^J \lambda_j = 1 \quad (5)$$

$$\lambda_j \geq 0 \quad (6)$$

โดยที่	θ	คือ คะแนนประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ i
	y_{mi}	คือ ผลผลิตชนิดที่ m ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ i
	λ	คือ ค่าถ่วงน้ำหนักของผลผลิตและปัจจัยการผลิตชนิดที่ m และ n
	X_1	คือ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
	X_2	คือ เงินให้สมาชิกกู้ยืม
	X_3	คือ จำนวนสมาชิกในกลุ่ม
	X_4	คือ เงินอุดหนุน
	y_1	คือ ยอดเงินฝากสัจจะสะสมพิเศษ
	y_2	คือ ยอดเงินฝากสัจจะสะสม
	y_3	คือ เงินรายได้อื่นๆ

โดยมีเกณฑ์การประเมินระดับประสิทธิภาพ ได้แก่ ระดับคะแนน 0.000-0.200 คือ ประสิทธิภาพน้อยที่สุด, 0.201-0.400 คือ ประสิทธิภาพน้อย, 0.401-0.600 คือ ประสิทธิภาพปานกลาง, 0.601-0.800 คือ ประสิทธิภาพมาก และ 0.801-1.000 คือ ประสิทธิภาพมากที่สุด

2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จะเป็นการประเมินระดับความสำคัญของปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้มาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) มีเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 คือ สำคัญน้อยที่สุด, 1.50-2.49 คือ สำคัญน้อย, 2.50-3.49 คือ สำคัญปานกลาง, 3.50-4.49 คือ สำคัญมาก และ 4.50-5.00 คือ สำคัญมากที่สุด

3. การวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และศักยภาพ (SWOT Analysis) ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อประเมินถึงสถานการณ์ กลุ่มออมทรัพย์ในปัจจุบัน ในด้านจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) และปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่ม ตลอดจนร่วมกันกำหนดเป้าหมายในอนาคต วิสัยทัศน์ และแนวทางในการพัฒนา เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถแสดงได้ ดังต่อไปนี้

1. จากผลการประมาณค่าประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (Constant Returns to Scale: CRS) พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 179 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 62.15 รองลงมามีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย จำนวน 45 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.63 มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 29 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.07 มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 23 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 7.99 และมีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 12 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 4.17 ตามลำดับ แสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่

ระดับคะแนน	ความหมาย	จำนวนกลุ่ม	ร้อยละ	ค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ย
0.801-1.000	ประสิทธิภาพมากที่สุด	23	7.99	0.953
0.601-0.800	ประสิทธิภาพมาก	12	4.17	0.691
0.401-0.600	ประสิทธิภาพปานกลาง	29	10.07	0.512
0.201-0.400	ประสิทธิภาพน้อย	45	15.63	0.264
0.000-0.200	ประสิทธิภาพน้อยที่สุด	179	62.15	0.087
รวม		288	100.00	0.313

ที่มา: จากการคำนวณ

จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพข้างต้นเป็นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS) กล่าวคือ เป็นการวิเคราะห์ที่นำเอาปัจจัยนำเข้า (Input) เข้าไปสัดส่วนหนึ่งแล้วจะได้ผลผลิต (Output) ออกมาในสัดส่วนที่เท่ากัน แต่อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงนั้น ผลได้ต่อขนาดของกลุ่มออมทรัพย์บางกลุ่มอาจมีผลได้ต่อขนาดไม่คงที่ กล่าวคือ กลุ่มออมทรัพย์อาจมีผลได้ต่อขนาดเพิ่มขึ้น (Increasing Returns to Scale: IRS) หรือมีผลได้ต่อขนาดลดลง (Decreasing Returns to Scale: DRS) ซึ่งหมายความว่า หากนำปัจจัยนำเข้าเข้าไปในสัดส่วนหนึ่ง แต่ผลผลิตที่ได้ออกมาจะมีสัดส่วนน้อยกว่าหรือมากกว่า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Variable Returns to Scale: VRS) ด้วย

2. จากผลการวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาด มีการเปลี่ยนแปลง (Variable Returns to Scale: VRS) พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย จำนวน 108 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมามีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 61 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 21.18 มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 59 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 20.49 มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 35 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 12.15 และมีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด จำนวน 25 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 8.68 ตามลำดับ แสดงได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาด มีการเปลี่ยนแปลง

ระดับคะแนน	ความหมาย	จำนวนกลุ่ม	ร้อยละ	ค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ย
0.801-1.000	ประสิทธิภาพมากที่สุด	61	21.18	0.925
0.601-0.800	ประสิทธิภาพมาก	35	12.15	0.683
0.401-0.600	ประสิทธิภาพปานกลาง	59	20.49	0.504
0.201-0.400	ประสิทธิภาพน้อย	108	37.50	0.302
0.000-0.200	ประสิทธิภาพน้อยที่สุด	25	8.68	0.163
รวม		282	100.00	0.517

ที่มา: จากการคำนวณ

ผลการวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS) และผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS) พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่มีคะแนนประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (มีระดับคะแนนอยู่ในช่วง 0.000-0.004 ทั้งสองวิธี) สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่ในจังหวัดเพชรบูรณ์นั้นมีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะเป็นการประเมินถึงระดับความสำคัญของปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบไปด้วย ปัจจัยทางด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ได้แก่ คณะกรรมการมีใจเป็นกลางและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกด้วยความเป็นธรรม มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ และเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวม ในส่วนของปัจจัยทางด้านสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ ได้แก่ สมาชิกผู้กู้ต้องส่งใช้เงินคืนตรงตามระยะเวลาที่กำหนดมีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาต้องฝากเงินสัจจะสะสมเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอและต้องมีวินัยในการออมเงิน รวมทั้งมีสิทธิที่จะเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ สำหรับปัจจัยทางการบริหารจัดการทางการเงิน พบว่า การบริหารจัดการทางการเงินเป็นไปอย่างเปิดเผยโดยที่สมาชิกกลุ่มสามารถตรวจสอบได้มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาต้องมีการรายงานสถานะทางการเงินให้คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มทราบอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งต้องมีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ในส่วนของปัจจัยทางการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มออมทรัพย์พบว่า กลุ่มออมทรัพย์ต้องมีการสร้างเครือข่ายกิจกรรมโดยเน้นให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงธุรกิจ ด้านการตลาด การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตในชุมชนมีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือ มีการดำเนินกิจกรรมเชิงธุรกิจอื่นๆ ร่วมด้วย และมีการเชื่อมโยงแหล่งเงินทุนทั้งภายในและภายนอกชุมชน สำหรับปัจจัยทางการจัดสวัสดิการและผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มนั้น พบว่า กลุ่มออมทรัพย์มีการจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิกตามทุนเรือนหุ้นเป็นประจำทุกปีมีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาคือมีการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกผู้กู้เงินของกลุ่มเป็นประจำ มีการจัดสรรทุนสาธารณประโยชน์ให้แก่สมาชิก เช่น เงินสงเคราะห์เกี่ยวกับการถึงแก่กรรมของสมาชิก ทุนการศึกษาบุตรของสมาชิก เป็นต้น

3. ผลการวิเคราะห์ถึงแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง แสดงได้ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พบว่า ด้านคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ มีจุดแข็ง

ในเรื่องของการที่คณะกรรมการกลุ่มมีวิสัยทัศน์ในการขับเคลื่อนและปรับใช้เศรษฐกิจพอเพียง ในบริหารงาน มีความพร้อมและกล้าตัดสินใจในการทำงาน มีความเสียสละ ทำงานอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีการปฏิบัติตามระเบียบและข้อบังคับกลุ่มออมอย่างเคร่งครัด มีการประชาสัมพันธ์โดยกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมาออมเงิน อย่างสม่ำเสมอ และการสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มจัดทำบัญชีครัวเรือน จุดอ่อนพบว่า คณะกรรมการบริหารกลุ่มส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี มีการจัดทำบัญชีที่ไม่ละเอียด ทำให้เงินสูญหาย ตรวจสอบไม่ได้ อีกทั้งขาดความร่วมมือและติดต่อสื่อสารกันระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม โอกาสนั้นพบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นกลุ่มการเงินชุมชนที่ยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกอยู่เสมอ ทำให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มสามารถที่จะเดินทางไปศึกษาดูงาน และฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ได้ทั่วประเทศ รวมไปถึงการมีหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชนคอยส่งเสริม และสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา และอุปสรรคนั้นพบว่า กลุ่มออมทรัพย์บางแห่งยังมีการเมืองท้องถิ่นเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงทำให้เกิดอุปสรรคต่อการทำงานของคณะกรรมการ ทำให้เกิดความขัดแย้ง แยกแยะ แบ่งพรรคแบ่งพวกกันเกิดขึ้น นอกจากนี้ การที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบันก็ส่งผลกระทบต่อรายได้ และความเป็นอยู่ของคณะกรรมการ คณะกรรมการกลุ่มจึงไม่มีแรงจูงใจในการบริหารงานได้อย่างเต็มที่

ด้านสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ พบว่า สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มีจุดแข็งที่สมาชิกมีการออมเงินอย่างสม่ำเสมอ มีระเบียบวินัยในการชำระเงินกู้ จุดอ่อนพบว่า สมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่แล้วจะมีความต้องการกู้เงินมากกว่าการออม อีกทั้งสมาชิกยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการค้าประกันเงินกู้ที่ถูกต้อง มีการย่ำถินฐาน ทำให้จำนวนคนในกลุ่มลดลง โอกาสพบว่า มีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์จากชุมชนให้ทุกคนเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มออมทรัพย์เองก็ได้มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกกลุ่ม จึงเป็นสิ่งที่น่าพอใจที่ทำให้ทุกคนอยากเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม อุปสรรคนั้นก็คือ สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่มีรายได้น้อย ซึ่งเป็นอุปสรรคในการออมเงินของกลุ่ม อีกทั้งในชุมชนยังมีกลุ่มหรือกองทุนต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งลักษณะคล้ายกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นจำนวนมาก จึงอาจทำให้สมาชิกเกิดความสับสนและมีการออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม

ด้านการเงินของกลุ่มออมทรัพย์ พบว่า กลุ่มออมทรัพย์มีจุดแข็งตรงที่สมาชิกสามารถกู้เงินได้โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันวงเงินกู้เหมือนสถาบันการเงินทั่วไป เพียงแต่ให้สมาชิกเป็นผู้ค้ำ โดยมีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่าเงินกู้นอกระบบ ตลอดจนการมีสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพให้สมาชิกกู้ยืมเงินอีกด้วย จุดอ่อนนั้นพบว่า สมาชิกกลุ่มมีการใช้เงินกู้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ อีกทั้งไม่สามารถหาเงินมาชำระเงินกู้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ทำให้ต้องไปกู้เงินนอกระบบมาชำระเงินกู้แทน โดยมีลักษณะเป็นลูกโซ่

ตลอดจน การที่สมาชิกที่ยื่นกู้บางราย ย้ายถิ่นฐาน หรือไปทำงานที่ต่างจังหวัดโดยไม่แจ้งคณะกรรมการกลุ่ม ทำให้ทวงหนี้ไม่ได้ สำหรับโอกาสนั้นพบว่า กลุ่มออมทรัพย์จะมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานในภาครัฐและเอกชนเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องอยู่เสมอ และยังสามารถกู้หรือยืมเงินจากแหล่งเงินทุนต่างๆ ได้ และอุปสรรคนั้นพบว่า การที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบัน ส่งผลทำให้รายได้ของสมาชิกตกต่ำลงไปด้วย ทำให้ไม่สามารถหาเงินมาชำระเงินกู้ได้

3.2 การกำหนดแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ “เป็นกลุ่มออมทรัพย์ที่มีมาตรฐาน บนพื้นฐานความพอเพียง” และได้กำหนดแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน แนวทางในการพัฒนาควรประกอบไปด้วย 1) คณะกรรมการต้องมาจากการเลือกตั้งที่ประชุมใหญ่ของสมาชิก โดยการเสนอชื่อผู้ที่มีความเหมาะสมที่จะเข้ามาเป็น มีวาระการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน มีความซื่อสัตย์ เสียสละ รักในงานบริการ และไม่มีพฤติกรรมที่เสื่อมเสีย มีวิสัยทัศน์ และกล้าตัดสินใจ 2) กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มต้องมีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชน และต้องผ่านความเห็นชอบของสมาชิก และต้องมีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมเป็นระยะ 3) การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้กับคณะกรรมการและสมาชิกทุกคนให้เข้าใจตรงกัน

ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร แนวทางในการพัฒนาควรประกอบไปด้วย 1) มีการจัดทำเอกสารหลักฐานทางบัญชีอย่างเป็นระบบตามหลักการบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เช่น สมุดบัญชีเงินสด สมุดบัญชีรายวันทั่วไป งบดุล งบกำไรขาดทุน และทะเบียนอื่นๆ เป็นต้น 2) มีการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อสรุปผลการดำเนินงานในรอบปี มีการทบทวนบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ วาระของคณะกรรมการ ปิดบัญชีแสดงและสรุปฐานะทางการเงินของกลุ่ม 3) มีศูนย์สาธิตการตลาดเพื่อให้บริการแก่สมาชิก โดยมีการจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคในครัวเรือนและที่ใช้ในการประกอบอาชีพในราคาที่ไม่แพงเกินไป เพื่อลดรายจ่ายสมาชิกภายในชุมชน ประหยัดเวลาในการเดินทางเข้าไปซื้อในที่อื่นๆ

ด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม แนวทางในการพัฒนาควรประกอบไปด้วย 1) คณะกรรมการต้องเข้ารับการอบรมตามโครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง 2) ต้องเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะด้านการจัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 3) ต้องศึกษาดูงานการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบความสำเร็จอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน แนวทางในการพัฒนาควรประกอบไปด้วย 1) ควรมีสวัสดิการเพื่อแก้ไขปัญหาความต้องการของสมาชิกในด้านเงินทุนในการประกอบอาชีพและบรรเทาความจำเป็นเร่งด่วนของสมาชิก เช่น การให้กู้ยืมเงินสามัญ ที่มีกำหนดระยะเวลา 1 ปี อัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ 6 ต่อปี และการให้กู้ยืมเงินฉุกเฉิน ที่มีกำหนดระยะเวลา 3-6 เดือน ตามความจำเป็นเร่งด่วนของสมาชิก ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1-2 ต่อเดือน และสวัสดิการอื่นๆ เช่น การเยี่ยมสมาชิกที่ป่วยนอนโรงพยาบาล ให้ทุนการศึกษาแก่บุตรสมาชิกที่เรียนดีแต่ยากจน ช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเสียชีวิต และเยี่ยมสมาชิกที่คลอดบุตร เป็นต้น 2) มีการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เช่น เงินปันผลสมาชิก เงินสวัสดิการสมาชิก เงินสาธารณประโยชน์ และค่าตอบแทนคณะกรรมการ เป็นต้น 3) กิจกรรมสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน เช่น สมทบทุนในการจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุของหมู่บ้าน เลี้ยงขนม/อาหารเด็กเนื่องในโอกาสวันเด็ก สมทบทุนการจัดกิจกรรมงานประเพณี และกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาหมู่บ้าน เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS) และผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS) พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่มีค่าประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (มีระดับคะแนนอยู่ในช่วง 0.000-0.004 ทั้งสองวิธี) สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่ในจังหวัดเพชรบูรณ์นั้นมีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอารีย์ เชื้อเมืองพาน (2555) ที่ได้ทำการศึกษาศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนเกษตรในเขตภาคเหนือตอนบน ประกอบไปด้วย ธนาครหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกลุ่มเครดิตยูเนียน พบว่า กลุ่มออมทรัพย์ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยเนื่องจากยังขาดการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี และจากผลการศึกษายังพบอีกว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่มีจุดอ่อนในเรื่องของคณะกรรมการบริหารกลุ่มที่ยังขาดความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี มีการจัดทำบัญชีที่ไม่ละเอียด ทำให้เงินเกิดการสูญหายตรวจสอบไม่ได้ รวมถึงการขาดความร่วมมือและติดต่อสื่อสารกันระหว่างคณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มทำให้มีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันโดยเฉพาะเรื่องอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมของกลุ่ม อีกทั้งสมาชิกในกลุ่มส่วนใหญ่จะมีความต้องการกู้เงินมากกว่าการออม และยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการค้าประกันเงินกู้ที่ถูกต้อง มีการใช้เงินกู้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนไม่สามารถหาเงินมาชำระเงินกู้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ทำให้ต้องไปกู้เงินนอกระบบ

มาชำระเงินกู้แทนซึ่งมีลักษณะเป็นลูกโซ่ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

แนวทางที่จะสามารถพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ การพิจารณาคุณลักษณะของคณะกรรมการกลุ่ม โดยกลุ่มออมทรัพย์ควรให้ความสำคัญในการคัดเลือกคณะกรรมการ โดยต้องเลือกคนที่มีความซื่อสัตย์ เสียสละ และไม่มีพฤติกรรมที่เสื่อมเสีย มีวิสัยทัศน์ มีความพร้อมและกล้าตัดสินใจในการทำงาน ทำงานอย่างโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งต้องมีการพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการกลุ่ม โดยคณะกรรมการต้องเข้ารับการอบรมตามโครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นต้นแบบในการบริหารงาน และเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะด้านการจัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์ ตลอดจนต้องศึกษาดูงานการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบความสำเร็จอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของธีระชน สุขประเสริฐ (2550) ที่ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องเริ่มจากการพัฒนาคณะกรรมการกลุ่ม โดยคณะกรรมการกลุ่มต้องเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้อย่างสม่ำเสมอ มีการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานอย่างเปิดเผยโปร่งใส และมีการประชุมคณะกรรมการเป็นประจำ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของอิสรนนท์ ทรงเนติเชาวลิต และ ฐิติมา เวชพงศ์ (2557) ที่ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดนครปฐม พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์จะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ ของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ และคณะกรรมการต้องได้รับการฝึกอบรมศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง มีภาวะเป็นผู้นำ และมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตเป็นอย่างดี นอกจากนี้แนวทางหนึ่งที่จะสามารถพัฒนาการดำเนินงานให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ก็คือ การจัดตั้งศูนย์สาธิตด้านการตลาดเพื่อให้บริการแก่สมาชิกกลุ่ม โดยมีการจัดจำหน่ายสินค้าจำเป็นในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนและที่ใช้ในการประกอบอาชีพในราคาที่ไม่แพงเกินไป เพื่อลดรายจ่ายของสมาชิกในชุมชน และช่วยประหยัดเวลาในการเดินทางเข้าไปซื้อจากแหล่งอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุชา สิริจันทร์ชื่น และ ศิวัช ศรีโศคางกุล (2560) ที่ได้ทำการศึกษา ความสำเร็จของการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดขอนแก่น พบว่า กลยุทธ์หนึ่งที่จะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการก็คือ การลงทุนด้านการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด โดยได้มีการขายปุ๋ยในราคาถูกให้แก่สมาชิกกลุ่มในชุมชนที่เป็นเกษตรกร ตลอดจนการจัดสวัสดิการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความต้องการของสมาชิกในด้านเงินทุนในการประกอบอาชีพและบรรเทาความจำเป็นเร่งด่วนของสมาชิก เช่น และ

การให้กู้ยืมเงินฉุกเฉินตามความจำเป็นเร่งด่วนของสมาชิกในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ การเยี่ยมสมาชิกที่เจ็บป่วยนอนโรงพยาบาลหรือคลอดบุตร และช่วยเหลือสมาชิกเมื่อเสียชีวิต เป็นต้น หากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความเข้มแข็ง ก็จะส่งผลให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มดียิ่งขึ้น และสามารถดึงดูดคนในชุมชนให้เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มได้เพิ่มมากขึ้น รวมถึงสามารถพัฒนาเป็นสถาบันการเงินชุมชนได้อย่างแท้จริง ตลอดจนสามารถพึ่งพาตนเองและเป็นที่พึ่งพิงของคนในชุมชนในแง่ของการเป็นแหล่งเงินทุนให้กับคนในชุมชนได้

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ข้อสมมติผลได้ต่อขนาดคงที่ (CRS) และผลได้ต่อขนาดมีการเปลี่ยนแปลง (VRS) พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่มีคะแนนประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด (มีระดับคะแนนอยู่ในช่วง 0.000-0.004 ทั้งสองวิธี) สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่ในจังหวัดเพชรบูรณ์นั้นมีประสิทธิภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยเรียงความสำคัญจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านการพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่มออมทรัพย์ ปัจจัยด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่ม ปัจจัยด้านสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการทางการเงิน และปัจจัยด้านการจัดสวัสดิการและผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่มสำหรับผลการวิเคราะห์ถึงแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีความเข้มแข็งตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรมีการพัฒนาในด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน เช่น คณะกรรมการต้องมาจากการเลือกตั้ง มีวาระการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 2 วาระ ติดต่อกัน มีความซื่อสัตย์ เสียสละ รักในงานบริการ และไม่มีประพฤติดุกรรมที่เสื่อมเสีย อีกทั้งกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มต้องมีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชน และต้องมีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมเป็นระยะ รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานให้แก่คณะกรรมการและสมาชิกทุกคนให้เข้าใจตรงกัน นอกจากนี้ต้องมีการพัฒนาในด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรของกลุ่ม เช่น ต้องมีการจัดทำเอกสารหลักฐานต่างๆ ให้เป็นระบบตามหลักการบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นสมุดบัญชีเงินสด สมุดบัญชีรายวัน ทั่วไป งบดุล งบกำไรขาดทุน เป็นต้น และต้องมีการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อสรุปผลการดำเนินงานในรอบ และสรุปเพื่อแสดงฐานะทางการเงินของกลุ่ม ตลอดจนมีการจัดตั้งมีศูนย์สาธิตการตลาดเพื่อให้บริการแก่สมาชิก โดยให้มีการจำหน่ายสินค้าอุปโภคและบริโภค

ที่ใช้ในการประกอบอาชีพและใช้ในครัวเรือนในราคาที่ไม่แพงเกินไป เพื่อลดรายจ่ายสมาชิก ภายในชุมชน ในส่วนของการพัฒนาด้านขีดความสามารถของกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่มต้อง เข้ารับการอบรมตามโครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นต้นแบบในการบริหารงาน และต้องเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะด้านการจัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตรวมถึงต้องศึกษาดูงานการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบความสำเร็จอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง สำหรับการพัฒนาในด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ ควรมีสวัสดิการเพื่อแก้ไขปัญหาความต้องการของสมาชิกในด้านเงินทุนในการประกอบอาชีพ และบรรเทาความจำเป็นเร่งด่วนของสมาชิก เช่น การให้กู้ยืมเงินสามัญ และการให้กู้ยืมเงิน ดอกเงินระยะสั้น อัตราดอกเบี้ยต่ำ รวมถึงการจัดสวัสดิการอื่นๆ เช่น การเยี่ยมสมาชิกที่ป่วย นอนโรงพยาบาล ให้ทุนการศึกษาแก่บุตรสมาชิกที่เรียนดีแต่ยากจน ช่วยเหลือสมาชิกที่เสียชีวิต มีการจัดสรรเงินปันผลให้แก่สมาชิก เงินสวัสดิการสมาชิก เงินสาธารณประโยชน์ และค่าตอบแทน คณะกรรมการ ตลอดจนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานวิจัยไปใช้

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตพื้นที่จังหวัด เพชรบูรณ์ ซึ่งน่าจะมีการศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดอื่นๆ ทั่วประเทศ รวมทั้งอาจจะทำการศึกษา ในประเด็นอื่นๆ เช่น ความสำเร็จและความล้มเหลวของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษาที่เน้นให้สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปสู่ การนำไปใช้ได้จริง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการผู้พิจารณาให้ทุน และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่เล็งเห็นถึงประโยชน์ของงานวิจัยที่จะเป็นฐานความรู้ และสามารถนำไปต่อยอดงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ธีระชน สุขประเสริฐ. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต: กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตเทศบาลตำบลลานกระบือ อำเภอ ลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- รุจิราพร หงษ์ทอง. (2558). การพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 10(2), 111-120.
- วโรทัย โกศลพิศิษฐ์กุล. (2551). *หนังสือของเกษตรกรในชนบทไทย*. สืบค้น 7 มิถุนายน 2560, จาก www.km.nida.ac.th/home/images/pdf/7-1.pdf
- ศานติกร พินยงค์ และ สุธิดา สองสีดา. (2561). แนวทางการดำเนินการกลุ่มร้านค้าสวัสดิการชุมชนที่มีประสิทธิภาพ กรณีศึกษากลุ่มสวัสดิการร้านค้าชุมชนบ้านทุ่งสีหลง ตำบลลำเหย อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*, 13(2), 65-76.
- สุคนธ์ ชูทิพย์. (2547). *การวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการที่ดีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต: กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสหพันธ์อ่างทองหมู่ที่ 8 ตำบลหนองบัว อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุชา สิริจันทร์ชื่น และ ศิวัช ศรีโสภากุล. (2560). การศึกษาความสำเร็จของการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสถาบันวิจัยพินิจธรรม*, 4(1), 61-72.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2561). *ตลาดทุน: แหล่งเงินทุนของระบบการเงินระดับฐานราก*. สืบค้น 9 มิถุนายน 2561, จาก www.sec.or.th/TH/MarketDevelopment/Documents/marketdev_microfinance.pdf
- สำนักงานคลังจังหวัดเพชรบูรณ์. (2561). *รายงานข้อมูลจำนวนผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของจังหวัดเพชรบูรณ์ ปี พ.ศ. 2561*. สืบค้น 27 ธันวาคม 2561, จาก <https://www.cgd.go.th/cs/pbn/pbn>
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์. (2559). *ข้อมูลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต*. สืบค้น 9 มิถุนายน 2559, จาก http://phetchabun.cdd.go.th/home/index.php?option=com_content&view=article&id=390:sde&catid=71:2012-05-21-11-29-36&Itemid=66
- _____. (2561). *ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) พ.ศ. 2560*. สืบค้น 27 กรกฎาคม 2561, จาก http://phetchabun.cdd.go.th/home/index.php?option=com_content&view=article&id=1014:dfge&catid=75:2012-05-21-11-32-17&Itemid=128

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *การออมภาคครัวเรือนไทย ปี พ.ศ. 2560*. สืบค้น 2 สิงหาคม 2561, จาก https://web.facebook.com/NSOOFTHAILAND/posts/1656945547689932/?_rdc=1&_rdr

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *บัญชีประชาชาติ*. สืบค้น 21 สิงหาคม 2561, จาก www.nesdb.go.th/main.php?filename=national_account

สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *หนี้สินของครัวเรือนที่ยากจน*. สืบค้น 12 กันยายน 2561, จาก http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatReport_Final.aspx?reportid=695&template=2R3C&yeartype=O&subcatid=67

อารีย์ เชื้อเมืองพาน. (2555). *การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนเกษตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. (รายงานการวิจัย). เชียงใหม่: สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อิสรนนท์ ทรงเนติเชาวลิต และ ฐิติมา เวชพงศ์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดนครปฐม. *วารสารวิชาการ Veridian E-journal*, 7(2), 1313-1326.

Charnes, A., W. W., Cooper, A. Y., Lewin, & L. M., Seiford. (1995). *Data Envelopment Analysis: Theory. Methodology and Applications* Kluwer Academic Publishers, Boston.

Farrell, M. J. (1957). The Measurement of Productive Efficiency. *Journal of Royal Statistical Society*, 12(10), 253-290.

Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd Edition). New York: Harper and Row Publication.